

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **M.**, bývajúci v Prešove, V., zastúpeného JUDr. Michalom Fecil'akom, advokátom so sídlom v Prešove, Jesenná 8, proti žalovanému: **Slovenská republika – Úrad geodézie, kartografie a katastra SR**, so sídlom v Bratislave, Chlumeckého 2, o zaplatenie 160.264,11 eur s prísl., vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 15 C 298/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. októbra 2015 sp. zn. 2 Co 180/2014, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove z 26. októbra 2015 sp. zn. 2 Co 180/2014 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

1. Okresný súd Prešov rozsudkom z 11. júna 2014 č. k. 15 C 298/2013-188 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť mu 160.264,11 eur s prísl. a vyslovil, že o trovách konania rozhodne v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Vychádzal zo zistenia, že predmetom konania je nárok žalobcu na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, ktorú vymedzil ako nárok spôsobený nesprávnym úradným postupom. Žalobca preukázal, že nárok uplatnil prostredníctvom Katastrálneho úradu v Prešove, ktorý jeho podanie odstúpil Úradu geodézie, kartografie a katastra SR, ktorý v liste zo 6. júla 2010 uviedol, že pre nesplnenie podmienok na uplatnenie náhrady škody nemožno postupovať podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Súd prvej inštancie sa zaoberal tiež námietkou premlčania vznesenou žalovaným. Subjektívna premlčacia doba nároku na náhradu škody u žalobcu začala plynúť pri nároku uplatnenom vo vzťahu k ušlému zisku v sume 60.264,11 eur dňom, keď uzavrel kúpnu zmluvu so spoločnosťou BENC, s. r. o.

za kúpnu cenu 250.000 eur, čo bola suma o 60.264,11 eur nižšia ako pôvodne dohodnutá kúpna cena so spoločnosťou PONECO, s. r. o. Podľa tejto zmluvy sa kupujúci zaviazal uhradiť kúpnu cenu pri podpise kúpnej zmluvy. Premlčacia lehota tak začala plynúť už 2. februára 2010 a so zohľadnením 6 mesiacov, počas ktorých lehota neplynie, uplynula 2. augusta 2013. Žalobca podal žalobu 16. augusta 2013, teda po uplynutí premlčacej doby vo vzťahu k predmetnému ušlému zisku. Nárok žalobcu na zaplatenie náhrady škody v sume 100.000 eur nepovažoval za premlčaný, pretože žalobca sa mohol náhrady škody v peniazoch domáhať až potom, ako ich reálne vynaložil. Žalobca uhradil zmluvnú pokutu spoločnosti PONECO, s. r. o. 18. februára 2010 pri zachovaní premlčacej lehoty do 16. augusta 2013, kedy bola žaloba v prejednávanej veci aj podaná. Súd prvej inštancie mal preukázané, že Správa katastra Prešov v katastrálnom konaní pod sp. zn. V 6204/2009 nepostupovala správne. Na kúpnu zmluvu týkajúcu sa prevodu v nej označených nehnuteľností z 20. novembra 2009 medzi predávajúcou M. a žalobcom ako kupujúcim sa nevzťahovala zákonná povinnosť podľa § 7a zákona č. 669/2007 Z. z., pretože v čase uzavretia tejto zmluvy neexistovalo právoplatné územné rozhodnutie Krajského stavebného úradu v Prešove po umiestnení líniovej stavby. Ak by Správa katastra Prešov po doručení návrhu na vklad 27. novembra 2009 postupovala zákonne, rešpektovala 30 dňovú lehotu na rozhodnutie o návrhu na vklad, táto lehota uplynula 27. decembra 2009. V tejto lehote Správa katastra Prešov nerozhodla a vklad povolila 1. februára 2010. S poukazom na nesprávny úradný postup spočívajúci v nedodržaní lehoty môže mať tento za následok vznik zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, ale len vo vzťahu k takému zmenšeniu majetku účastníka katastrálneho konania, ktoré bolo priamo spôsobené práve týmto postupom. K zmenšeniu majetku žalobcu, ktorý zaplatil zmluvnú pokutu, nedošlo priamo nesprávnym úradným postupom Správy katastra Prešov. Na to, že sa zmenšil majetok žalobcu má vplyv aj to, že uzavrel zjavne nevýhodnú zmluvu o uzavretí budúcej kúpnej zmluvy s budúcim kupujúcim PONECO, s. r. o. s tým, že dodatkami č. 1 a č. 2 k tejto zmluve zmluvné strany posunuli termín uzatvorenia zmluvy na 16. januára 2010 a dohodli výhradu, že neoddeliteľnou súčasťou kúpnej zmluvy bude výpis z listu vlastníctva lebo rozhodnutie o povolení vkladu vlastníckeho práva na Správe katastra Prešov v prospech budúceho predávajúceho. Po tom, ako spoločnosť PONECO, s. r. o. vyzvala žalobcu listom zo 7. januára 2010 na uzavretie kúpnej zmluvy na základe zmluvy o budúcej kúpnej zmluve v lehote do 16. januára 2010, zaslal žalobca spoločnosti PONECO, s. r. o. list doručený 12. januára 2010, v ktorom informoval túto spoločnosť o postupe Správy katastra Prešov, ktorá nerozhodla o povolení vkladu vlastníckeho práva napriek urgencii a sťažnosti

voči nezákonnému postupu. Upozornil budúceho kupujúceho, že nedisponuje listom vlastníctva alebo rozhodnutím o povolení vkladu, preto nemôže kúpnu zmluvu uzatvoriť v dohodnutej lehote a požiadal o predĺženie lehoty o 10 dní. Žalobca, teda spoločnosť PONECO, s. r. o., bez zbytočného odkladu informoval o zmene okolnosti, z ktorých strany vychádzali pri vzniku záväzku. Vychádzajúc zo situácie, kedy v možnostiach žalobcu bez jeho zavinenia nebolo možné splniť dohodnutý záväzok, a teda takéto splnenie od zaviazanej strany ani rozumne požadovať nemožno, došlo v zmysle § 292 ods. 5 Obchodného zákonníka k zániku záväzku uzavrieť budúcu kúpnu zmluvu. Z dôvodu zániku záväzku budúceho predávajúceho uzavrieť kúpnu zmluvu v dohodnutej dobe, zanikla z pohľadu súdu prvej inštancie aj jeho povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 100.000 eur, nakoľko žalobca nezvolil účinnú právnu obranu a zmluvnú pokutu napriek zániku záväzku zaplatil, podieľal sa sám na vzniku škody, ktorá mu tým vznikla. Medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody tak nie je priama príčinná súvislosť. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 151 ods. 3 O. s. p.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove rozsudkom z 26. októbra 2015 sp. zn. 2 Co 180/2014 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O. s. p.). Vychádzal zo zistenia, že žalobca vzhľadom na zvolený postup Správy katastra Prešov nemohol ovplyvniť časový rámec trvania rozhodovania správneho orgánu o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na základe kúpnej zmluvy z 20. novembra 2009. Žalobca, bez zbytočného odkladu, oboznámil budúceho kupujúceho o zmene okolností, z ktorých zmluvné strany vychádzali pri vzniku záväzku v tom zmysle, že vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam do času dohodnutého v zmluve o budúcej zmluve povolený nebude. Žalobca, ktorý nevytvoril žiaden protiprávny stav, napriek zániku záväzku zaplatil zmluvnú pokutu, čím nezvolil účinnú právnu obranu. Na týchto záveroch nič nemení ani pokiaľ by právne vzťahy v prejednávanej veci boli posudzované podľa § 290 a § 295 Obchodného zákonníka. Aj v takom prípade by bol správny záver súdu prvej inštancie o zániku záväzku budúceho predávajúceho uzatvoriť kúpnu zmluvu v dohodnutej lehote, čím by zanikla aj povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu. Navyše platí, že ak bol vznik škody spôsobený výlučne porušením zmluvných povinností samotným žalobcom, je vylúčená ako priama príčina vzniku žalobcom označenej ujmy iná skutočnosť. Ak správny orgán nerozhodne o návrhu na vklad v určenej lehote, nemôže len z titulu dopustenia sa uvedenej procesnej nesprávnosti bez ďalšieho zodpovedať za všetko, čo nastalo v čase po uplynutí lehoty, v ktorej má mal rozhodnúť o vklade. Súd prvej inštancie sa správne vyporiadal

aj s uplatnenou námietkou premlčania nároku žalobcu kvalifikovaného ako ušlý zisk v rozsahu 60.264,11 eur, ktorý spočíva v nadobudnutí nižšej kúpnej ceny za nehnuteľnosti neskôr odpredané spoločnosti BENC, s. r. o. po tom, čo budúci kupujúci zo zmluvy o budúcej zmluve odstúpil od tejto zmluvy 18. januára 2010. Premlčacia doba začala plynúť dňom uzavretia kúpnej zmluvy so spoločnosťou BENC, s. r. o. za dohodnutú kúpnu cenu 250.000 eur, čo predstavovalo plnenie o 60.264,11 eur nižšie ako bola predtým dohodnutá kúpna cena so spoločnosťou PONECO, s. r. o. Pokiaľ žalobca argumentuje tým, že kúpna cena mu reálne zo strany kupujúceho bola vyplatená až 2. marca 2010, v zmysle článku III kúpnej zmluvy je nesporné, že kupujúci sa zaväzuje uhradiť kúpnu cenu pri podpise zmluvy a zároveň predávajúci potvrdzuje prevzatie kúpnej ceny v plnej výške. Premlčacia doba tak začala plynúť 2. februára 2010 a aj so zohľadnením 6 mesiacov, počas ktorých lehota neplynula v zmysle § 19 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z., uplynula táto lehota 2. augusta 2013, t. j. pred podaním žaloby na súd.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca a navrhol, aby dovolací súd rozsudky oboch nižších súdov zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., t. j. že mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom a dovolanie odôvodnil ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p., t. j. tým, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Poukázal na to, že odvolací súd sa nevyporiadal s kľúčovými námietkami žalobcu uplatnenými v konaní a jeho rozhodnutie je zmätočné a nepreskúmateľné. Tým došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces v zmysle článku 46 ods. 1, 48 ods. 2 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Odvolací súd pochybil, keď vo svojom rozhodnutí uviedol, že v zhode so súdom prvej inštancie konštatuje, že nie je daná príčinná súvislosť medzi škodou vzniknutou žalobcovi uhradením zmluvnej pokuty a tvrdeným nesprávnym úradným postupom žalovaného. Oba súdy nijako neskúmali príčinnú súvislosť medzi nedodržaním zákonnej lehoty Správou katastra Prešov a vznikom škody na strane žalobcu. V konaní bolo nespornou skutočnosťou, že Správa katastra Prešov rozhodla o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na základe kúpnej zmluvy uzavretej medzi M. ako predávajúcou a žalobcom ako kupujúcim po uplynutí 30 dňovej lehoty uvedenej v § 32 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. Takto boli preukázané všetky právne predpoklady zodpovednosti žalovaného, teda porušenie povinnosti, vznik škody a príčinná súvislosť medzi týmito predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu. Je nesporné, že nesprávnym

úradným postupom Správy katastra Prešov bolo priamo zasiahnuté do vlastníckych práv žalobcu v podobe priameho obmedzenia práv nakladať s nehnuteľnosťou, čo bezprostredne spôsobilo vznik škody. Súd sa nevyporiadali s rozhodnými skutočnosťami vo vzťahu k plynutiu premlčacej doby uplatneného nároku, keďže riadne neodôvodnili skutočnosť, že spoločnosť BENC, s. r. o. uhradila žalobcovi kúpnu cenu až 2. marca 2010. Obchodný prípad (kúpna zmluva medzi žalobcom a spoločnosťou BENC, s. r. o.), z ktorého vznikol žalobcovi ušlý zisk vo výške 60.264,11 eur, bol zavŕšený nie uzavretím kúpnej zmluvy ale zaplatením kúpnej ceny 2. marca 2010 a povolením vkladu vlastníckeho práva 26. augusta 2010. Do zaplatenia kúpnej ceny a rozhodnutia o povolení vkladu vlastníckeho práva mohol teda žalobca stále od kúpnej zmluvy so spoločnosťou BENC, s. r. o. odstúpiť. Odvolací súd sa nijako nevyporiadal s námietkou žalobcu, že aj keby súhlasil s názorom, že neopodstatnená námietka, kedy bol povolený vklad vlastníckeho práva v prospech spoločnosti BENC, s. r. o., aj tak je však potrebné počítat' so začiatkom premlčacej lehoty od 2. marca, kedy žalobca prijal od spoločnosti BENC, s. r. o. kúpnu cenu vo výške 250.000 eur. Pokiaľ žaloba v prejednávanej veci bola doručená súdu 16. augusta 2013 a 3,5 ročná lehota od 2. marca 2010 uplynula 2. septembra 2013, je potrebné konštatovať, že aj v časti uplatneného nároku vo výške 60.264,11 eur bola žaloba podaná včas. Odvolací súd pochybil aj vo vzťahu k aplikácii § 575 OZ, pretože sa nijako nevyporiadal s námietkou žalobcu, že v danom prípade o tzv. počiatočnú nemožnosť právneho úkonu podľa § 37 ods. 2 OZ nejde, pretože predmet plnenia – uzavretie kúpnej zmluvy v lehote 20 dní odo dňa uplynutia 30 dňovej lehoty na rozhodnutie o povolení vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v prospech žalobcu (t. j. dojednaná podmienka) nebol v čase uzavretia zmluvy o uzavretí budúcej kúpnej zmluvy nemožný, pokiaľ by Správa katastra Prešov postupovala v súlade so zákonom. Súd opomenuli, že dojednaná podmienka sa nestala nesplniteľná ani následne v dôsledku omeškania Správy katastra Prešov s rozhodnutím o povolení vkladu vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam v prospech žalobcu. K uzavretiu predmetnej kúpnej zmluvy mohlo dôjsť a aj po tom, čo Správa katastra Prešov 1. februára 2010 rozhodla o povolení vkladu vlastníckeho práva v prospech žalobcu. K uzavretiu kúpnej zmluvy podľa zmluvy o budúcej kúpnej zmluve medzi žalobcom a spoločnosťou PONECO, s. r. o. však už nedošlo z dôvodu, že spoločnosť PONECO, s. r. o. využila svoje právo a listom z 18. januára 2010 doručeným žalobcovi 25. januára 2010 odstúpila od zmluvy o uzavretí budúcej kúpnej zmluvy a vyzvala žalobcu na zaplatenie dohodnutej zmluvnej pokuty. Nemožnosť žalobcu uzavrieť so spoločnosťou PONECO, s. r. o. kúpnu zmluvu na nehnuteľnosti v dohodnutej lehote z dôvodu nezákonného postupu Správy

katastra Prešov v zmysle zmluvy o budúcej kúpnej zmluve sama osebe nemohla objektívne fyzicky spôsobiť nemožnosť žalobcu plniť svoj záväzok zo zmluvy o uzavretí budúcej kúpnej zmluvy neskôr – po tom, čo Správa katastra Prešov rozhodla o povolení vkladu vlastníckeho práva v prospech žalobcu 1. februára 2010 v konaní vedenom pod sp. zn. V 6204/2009. Na prejednávanej vec nedopadá ust. § 575 ods. 1 OZ o nemožnosti plnenia zo strany žalobcu uzavrieť kúpnu zmluvu na nehnuteľnosti v zmysle zmluvy o budúcej kúpnej zmluve uzavretej 4. decembra 2009 v znení dodatku č. 1 z 28. decembra 2009 a dodatku č. 2 z 31. decembra 2009. Súdny interpretovali a aplikovali právne normy tak, že sú zjavne protirečivé, popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky a sú v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu navrhol dovolanie ako neprípustné odmietnuť.

5. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016 platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 vetá prvá C. s. p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona zostávajú zachované. Prechodné (intertemporálne) ustanovenia zákona upravujú režim prechodného spolupôsobenia skoršieho a neskoršieho práva. Počas pôsobenia prechodných ustanovení sa v stanovenom rozsahu dočasne používajú skoršie právne normy, ktorých platnosť a účinnosť zanikla.

6. Slovenská republika je právny štát (viď článok 1 Ústavy SR). K imanentným znakom právneho štátu neodmysliteľne patrí aj požiadavka právnej istoty a ochrany dôvery v právny poriadok súčasťou čoho je i zákaz retroaktívneho pôsobenia zákonov. Z požiadavky právnej istoty jednoznačne vyplýva, že zákon pôsobí iba do budúcnosti. V opačnom prípade jednotlivé subjekty práva (strany civilného sporového konania) nemali istotu, či ich procesné úkony urobené podľa predchádzajúcej právnej úpravy nebudú neskôr (po prijatí nového zákona) a s účinkami *ex tunc* posudzované ako právne neúčinné, s vylúčením možnosti uplatniť riadne a v súlade so zákonom už nadobudnuté práva. Ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (pozri bližšie závery, ku ktorým dospel ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. PL.ÚS 36/1995).

7. Nová právna úprava obsiahnutá v prechodných ustanoveniach dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikability procesnoprávných noriem, ktorý znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to i na konania začaté pred dňom účinnosti C. s. p. Zároveň však v ustanovení § 470 ods. 2 C. s. p. pamätá aj na situácie, v ktorých by nová právna úprava zhoršila postavenie strany.

8. Dovolanie – procesný úkon strany civilného sporového konania je prejav jej vôle adresovaný súdu, ktorý smeruje k uplatneniu procesných práv, ktoré s takýmto procesným úkonom spája zákon. Podaním dovolania začalo v prejednávanej veci dovolacie konanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky vychádzajúc z vyššie uvedeného ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.) v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.) bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) dospel k záveru, že toto rozhodnutie odvolacieho súdu treba zrušiť.

9. Najvyšší súd skúmal najskôr, či právne účinky dovolania žalobcu, ktoré malo urobiť tohto procesného úkonu podľa právneho stavu v čase podania dovolania (a ktoré zostali v zmysle § 470 ods. 2 C. s. p. zachované), umožňovali meritórny dovolací prieskum. Zo všeobecných princípov právneho štátu, predovšetkým z princípu legitímnych očakávaní, ochrany nadobudnutých práv a dôvery subjektov práva v právo samotné totiž vyplýva, že procesné úkony subjektov civilného sporového konania (vrátane dovolania) vykonané počas platnosti a účinnosti skoršieho procesného predpisu sa vo sfére svojich účinkov prejavujú s relevanciou pre konanie samotné aj počas účinnosti nového procesného predpisu. Procesný úkon vyvoláva teda procesné účinky do procesnej budúcnosti, v ktorej sa účinky (následky) tohto úkonu uznávajú aj vtedy, ak nová právna úprava už s takýmto následkom nepočíta.

10. Preto dovolací súd posúdil prípustnosť dovolania žalobcu v prejednávanej veci podľa právneho predpisu účinného v čase podania dovolania, teda podľa Občianskeho súdneho poriadku (O. s. p.).

11. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu len v prípadoch, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

12. V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd prvej inštancie vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

13. Dovoláním žalobcu napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudkov uvedených v § 238 ods. 1 a 3 O. s. p. Nejde totiž o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu vo veci samej, ani o rozsudok, v ktorom by sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, pretože dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval. Rovnako nejde o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, ani o rozsudok, ktorým by bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým by súd prvej inštancie vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p.

14. S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p. (či už to sporová strana namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku (§ 238 O. s. p.), ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (t. j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o prípad nedostatku návrhu na začatie konania vo veciach, ktoré možno začať len na návrh, o prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, či o prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným).

15. Treba uviesť, že z hľadiska § 237 ods.1 O. s. p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

16. Vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania žalobcu preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

17. Žalobca v dovolaní namieta (okrem iného), že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods.1 písm. f/ O. s. p.

18. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O. s. p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – pozri napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O. s. p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O. s. p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O. s. p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O. s. p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O. s. p.)].

19. V zmysle článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo a verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávisle a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhoduje o jeho občianskych právach a záväzkoch.

20. V zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd jednou zo všeobecných záruk spravodlivého prejednávania vecí pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Tento princíp je jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania a vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť jej protistrane.

21. Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Požiadavka, aby procesné strany v konaní mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa ku všetkým zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v spise, sa aplikuje aj na odvolacie konanie.

22. V tejto súvislosti je potrebné vychádzať z rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), vo veci T. proti Slovenskej republike z 13. januára 2015 (sťažnosť č. 17127/12) z ktorého vyplýva, že vyjadrenie účastníka konania vo veci (vrátane vyjadrenia k opravnému prostriedku protistrany), ktoré obsahuje riadnu právnu a skutkovú argumentáciu je potrebné považovať za také vyjadrenie, ktoré je potrebné subsumovať pod požiadavku, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o ňom a eventuálne sa k nemu aj vyjadriť. Z predmetného rozhodnutia, ako aj z ďalšej judikatúry ESLP vyplýva, že konkrétny význam dotknutého vyjadrenia je málo dôležitý, keďže je na účastníkoch konania aby posúdili, či si dokument vyžaduje, aby sa k nemu vyjadrili alebo nie. Zároveň ESLP v predmetnom rozhodnutí konštatoval, že nedoručenie vyjadrenia protistrany k opravnému prostriedku podanému sťažovateľkou v jej veci proti rozhodnutiu súdu 1. stupňa je porušením článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

23. V predmetnej právnej veci došlo k rovnakej procesnej situácii, nakoľko žalobca podal odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Prešov z 11. júna 2014 č. k.. 15 C 298/2013 - 188 a žalovaný podal vo vzťahu k tomuto odvolaniu svoje vyjadrenie(č. 1.205) obsahujúce riadnu skutkovú a právnu argumentáciu z 17. júla 2014, ktoré bolo na súd prvej inštancie doručené 25. júla 2014, avšak protistrane, t. j. žalobcovi ako odvolateľovi doručené nebolo, z čoho vyplýva, že s ním nebol oboznámený.

24. V zmysle vyššie uvedeného rozhodnutia EŠLP je preto povinné konštatovať, že týmto postupom odvolacieho súdu (t. j. Krajského súdu v Prešove), ktorý nedoručil vyjadrenie žalovaného k odvolaniu žalobcu, došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a zároveň k odňatiu možnosti žalobcu konať pred súdom, čo je potrebné považovať za procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. v nadväznosti na ustanovenie § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. a § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p.

25. Dovolací súd teda prihliadol na vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., ktorá sa vyskytla v štádiu odvolacieho konania v podobe nedoručenia vyjadrenia žalovaného k odvolaniu žalobcu. Úlohou odvolacieho súdu bude doručiť toto vyjadrenie odvolateľovi a pokračovať v odvolacom konaní. Dovolací súd rozhodne aj o trovách tohto dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. januára 2017

JUDr. Ladislav Górász, v. r.
predseda senátu

JUDr. Oľga Trnková, v. r.
členka senátu

JUDr. Jozef Angelovič, v. r.
člen senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. M.